

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

**BYLOJE DĖL VŠĮ „SVEIKOS GYVENSENOS AKADEMIJA“ LIETUVOS
RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2016-07-28 Nr. 12R-79
Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Teisės skyriaus vyriausiosios specialistės Gerdos Petrikienės, pavaduojančios Teisės skyriaus vedėją,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ugnei Špūrienei,

dalyvaujant VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotam atstovui (*duomenys neskelbtini*); Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) įgaliotam atstovui vyriausiajam specialistui – maisto produktų inspektoriui (*duomenys neskelbtini*),

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnaginėjo bylą pagal Tarnybos 2015-11-20 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RĮP-22 (patikslintas) (toliau – Protokolas (patikslintas)) dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ (įmonės kodas 302841688, adresas –Kovo 11-osios g. 84-10, Kaunas) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2015-11-27 gavo Tarnybos 2015-11-23 raštu Nr. 33S-945(33.6) persiūtą Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RĮP-22 (toliau – Protokolas) dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo bei susijusią medžiagą.

Tarnyba 2015-10-26 priėmė nutarimą Nr.33RĮP-18 „Pradėti Reklamos įstatymo pažeidimo tyrimo procedūrą“.

Tarnyba Protokole nurodė, kad Tarnyba savo iniciatyva įvertino VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt skleidžiamą reklamą, kurioje vartojami draudžiami teiginiai apie probiotiką „Biogaia“: „Žarnynas ir imunitetas“, „Pilvukas be dieglių“, „Viduriavimui ne“, „Kaip nepasiduoti reklamos triukams renkantis probiotikus?“, „Kaip elgtis kolektyve, jei kolega pasigavo rotavirusinę infekcija?“, „Kas iš tiesų yra imunitetas?“, „Kaip probiotikai susiję su imunine sistema?“, „<...> Atkurdami žarnyno mikrobiotą, probiotikai gali padėti pagerinti maistinių medžiagų virškinimą ir pasisavinimą. Taigi probiotikai rekomenduojami vartoti esant disbiozei, įvairios kilmės viduriavimui, vartojant antibiotikų“, „Probiotikai = sveika žarnyno mikrobiota = geresnis maistinių medžiagų pasisavinimas?“, „<...> skiriant gerųjų žarnyno bakterijų galima palaikyti žarnyno mikrobiotos pusiausvyrą, o kartu ir bendrą sveikatos būklę“, „<...> kelionų vaistinėleje visada su savimi turėkite probiotikų (pavyzdžiui BioGaia)“, „<...> būtina

kuo anksčiau (ypač vaikams) pradėti vartoti probiotikų. Jų rekomenduojama esant bet kokios kilmės viduriavimui, nes jie padeda atkurti sutrikusią žarnyno mikroflorą. Probiotikai veiksmingi ir ligų profilaktikai, ir kai viduriavimas prasidėjęs“ ir nustatė, kad reklamoje vartojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes.

Protokole nustatyta, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Tarnyba Protokole nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ 2015-11-09 pateikė raštą Nr. 2015/11-01, kuriame nurodė, kad probiotiko „Biogaia“ reklama nutraukta ir toliau neskleidžiama.

VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ 2015-11-09 rašte Tarnybai nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ yra šviečiamąją veiklą vykdanči Viešoji Įstaiga, todėl informaciniame puslapyje www.sveikaspilvukas.lt pateikta informacija yra šviečiamojo pobūdžio, skirta visuomenei šviesti ir edukuoti. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad interneto tinklalapis www.sveikaspilvukas.lt sukurtas ne reklaminio, o šviečiamaisiais tikslais, o kurdami šį informacinį portalą visuomenei vadovavosi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 4 straipsniu, kuris numato, kad kiekvienas asmuo turi teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus, nevaržomai rinkti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ yra viešosios informacijos skleidėjas. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad nėra farmacijos kompanija, prekiaujanti maisto papildais ar vaistais, todėl neturi intencijos skatinti ar daryti įtaką tam tikrų produktų vartojimui ar pirkimui iš vartotojo pusės. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad, remiantis minėtu įstatymu, reklaminė nuotrauka – reklaminis skydelis interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt buvo aiškiai atskirta, t.y. nuotrauka įdėta atskirai nuo informacinių tekstų, ant jos nebuvo užrašytų jokių draudžiamų teiginių, nerašant ir nedarant jokių sąsajų su produktu ar kitaip skatinant vartoti produktą, o yra pateikta tik tai, ką vartotojas gali matyti vaistinių lentynose. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad, vadovaudamiesi minėtu įstatymu, supranta, jog už viešosios informacijos informacinio turinio tikslingumą atsako jos skleidėjas. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad, gavusi Tarnybos raštą, peržiūrėjo interneto tinklalapio www.sveikaspilvukas.lt turinį, tačiau pažeidimų informaciniame tekste nerado, tačiau išėmė maisto papildą „Biogaia“, todėl mano, jog pašalino galimus pažeidimus. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad iki tol jokie įspėjamojo rašto, kad interneto tinklalapis www.sveikaspilvukas.lt ar jame esančios nuotraukos pažeidžia įstatymus, nėra gavusi nei raštu, nei žodžiu. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad atsiprašo, jog projekto autoriai iš nežinojimo panaudojo nuotraukas, kurios galimai pažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymus. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad, gavusi tarnybos raštą, šias nuotraukas iš karto pašalino iš interneto tinklalapio www.sveikaspilvukas.lt. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad, jei pažeidimų interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt vis dar galimai aptinkama, apie tai nėra informuota.

VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ Protokole nurodė, kad, gavusi pranešimą iš Tarnybos dėl galimo pažeidimo, nedelsiant pašalino nurodytus galimus pažeidimus.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-03-30 gavo VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ raštą, kuriame nurodyta, kad su Tarnybos Protokole išdėstytomis išvadamis sutinka, pažeidimus, nurodytus Protokole pašalino iš karto, vos gavę informaciją iš Tarnybos. Rašte nurodyta, kad informacinis portalas tėveliams www.sveikaspilvukas.lt buvo vienkartinis projektas, taip pat, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ neturi reklamos sutarčių, todėl neturi ir metinių pajamų iš reklamos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-04-14 priėmė nutarimą Nr.12R-40, kuriuo nutarė pratęsti nagrinėjimo procedūros dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ veiksmų, galimai pažeidžiančių Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatas, terminą iki 2016-10-14 ir grąžinti Tarnybai Protokolą dėl patikslinimo.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-04-14 raštu Nr.4-1912 kreipėsi į Tarnybą ir paprašė pateikti papildomą informaciją bei patikslinti Protokolą.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba gavo Tarnybos 2016-04-28 raštu Nr.33S-(33.6)-339 persiustą Protokolą (patikslintą) dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba Protokole (patikslintame) nurodė, kad Tarnyba savo iniciatyva įvertino VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt skleidžiamą reklamą, kurioje vartojami draudžiami teiginiai apie maisto papildą „Biogaia“: „Žarnynas ir imunitetas“, „Pilvukas be dieglių“, „Viduriavimui ne“, „Kaip nepasiduoti reklamos triukams renkantis probiotikus?“, „Kaip elgtis kolektyve, jei kolega pasigavo rotavirusinę infekciją?“, „Kas iš tiesų yra imunitetas?“, „Kaip probiotikai susiję su imunine sistema?“, „<...> Atkurdami žarnyno mikrobiotą, probiotikai gali padėti pagerinti maistinių medžiagų virškinimą ir pasisavinimą. Taigi probiotikai rekomenduojami vartoti esant disbiozei, įvairios kilmės viduriavimui, vartojant antibiotikų“, „Probiotikai = sveika žarnyno mikrobiota = geresnis maistinių medžiagų pasisavinimas?“, „<...> skiriant gerųjų žarnyno bakterijų galima palaikyti žarnyno mikrobiotos pusiausvyrą, o kartu ir bendrą sveikatos būklę“, „<...> kelionių vaistinėleje visada su savimi turėkite probiotikų (pavyzdžiui BioGaia)“, „<...> būtina kuo anksčiau (ypač vaikams) pradėti vartoti probiotikų. Jų rekomenduojama esant bet kokios kilmės viduriavimui, nes jie padeda atkurti sutrikusią žarnyno mikroflorą. Probiotikai veiksmingi ir ligų profilaktikai, ir kai viduriavimas prasidėjęs“ ir nustatė, kad reklamoje vartojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes, bei 4 dalies nuostatos, kuri nurodo, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Protokole (patikslintame) nustatyta, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Tarnyba Protokole (patikslintame) nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ 2015-11-09 pateikė raštą Nr. 2015/11-01, kuriame nurodė, jog probiotiko „Biogaia“ reklama nutraukta ir toliau neskleidžiama.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-07-13 gavo VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ raštą, kuriame nurodyta, kad su Tarnybos Protokole (patikslintame) pateiktomis išvadomis sutinkama. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nurodė, kad reklamą sustabdė ir pažeidimus pašalino iš karto, vos gavusi informaciją iš Tarnybos apie galimus pažeidimus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-07-28 posėdyje išklaušė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotas atstovas nurodė, kad visa surinkta medžiaga yra pateikta Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, o papildomų dokumentų pateikti neturi. Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotas atstovas nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ geranoriškai bendradarbiavo tyrimo metu ir pašalino reklamą, galimai pažeidžiančią Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatas.

VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad visi paaiškinimai jau yra pateikti Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad reklama, galimai pažeidžianti Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatas, buvo pašalinta iš karto, kai buvo gautas pranešimas iš Tarnybos.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ sutiko su pažeidimu, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad sutinka su padarytu pažeidimu. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad pažeidimas nebuvo tyčinis, jis padarytas dėl nežinojimo, kadangi buvo skleista švietėjiška informacija ir nebuvo tikslo pažeisti teisės aktų reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ žinojo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nustatytus reikalavimus maisto produktų reklamai, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad Tarnyba paaiškino, kaip turėtų būti pateikta maisto produktų reklama. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad šiai dienai interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt yra pateikiama mokslinė ir švietėjiška informacija, su nuorodomis į mokslinius straipsnius. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad stengiasi, jog interneto

tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt pateikiama informacija nepažeistų Lietuvos Respublikos teisės aktų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, kaip Tarnyba vertina šiuo metu VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt pateikiamą informaciją, Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotas atstovas nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pašalino reklamą, galimai pažeidžiančią Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatas dėl maisto produktų reklamos. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad šiuo metu interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt yra pateikiami informaciniai straipsniai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, koks VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ veiklos tikslas, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ veikla yra šviečiamojo pobūdžio, yra organizuojami seminarai ir mokymai apie sveiką mitybą ir sveiką gyvenimo būdą, sportą, laisvalaikio praleidimą. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad šios VŠĮ veikla yra labiau pomėgis, nes jai nėra skiriamas visas laikas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymėjo, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pašalino maisto papildo „Biogaia“ reklaminį skydelį ir pavadinimą iš straipsnio teksto, tačiau interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt liko maisto papildų „Biogaia“ grafinis piešinukas - geltonas žmogeliukas, kuris daro tiesioginę nuorodą į konkretų maisto papildą ir kuris yra kaip maisto papildo „Biogaia“ prekinis ženklas, taip pat nurodė, kad į paieškos sistemą „Google“ įvedus *Lactobacillus reuteri* (L.reuteri) bakterijos pavadinimą yra nurodomas tik vienas maisto papildas – „Biogaia“, todėl, nors konkretus maisto papildo pavadinimas iš straipsnio yra išimtas, šiuo metu VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ skleidžia galimai paslėptą reklamą, kuri yra draudžiama. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad neturėjo tikslo daryti tiesioginės nuorodos į maisto papildą „Biogaia“ ir atsižvelgs į pateiktas pastabas. VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad informacija yra pateikta apie *Lactobacillus reuteri* (L.reuteri) bakteriją, kadangi apie ją daugiausia žinojo ir ji yra asmeniškai išbandyta.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ gavo atlygį už „Biogaia“ reklamą, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ kyla idėja ir vėliau ieškoma rėmėjų, o už tai yra paskirti atsakingi darbuotojai, taip pat yra darbuotojai, kurie rašo informacinius straipsnius.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ buvo atlyginta už interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt pateikiamus straipsnius, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad buvo atlyginta ne už straipsnius, o už reklaminį skydelį.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ gauna pelno už reklamą, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ yra ne pelno siekianti organizacija, kurios tikslas yra švietėjiška veikla.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai paklausus, ar VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pripažįsta padariusi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą, VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, kad pripažįsta pažeidimą ir tik gavusi pranešimą iš karto pašalino pažeidimą.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 (bylos Nr. 15/02) nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant ją naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog maisto papildo „Biogaia“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt, yra susijusi su VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti maisto papildą „Biogaia“, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punktu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Draudžiama rodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie gydomąsias ar nuo ligų saugančias savybes. Pažymėtina, jog informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ skleista informacija apie maisto papildą „Biogaia“ turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą.

VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ reklamuodama maisto papildą „Biogaia“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt naudojo draudžiamus vartoti teiginius: „Žarnynas ir imunitetas“, „Pilvukas be dieglių“, „Viduriavimui ne“, „Kaip nepasiduoti reklamos triukams renkantis probiotikus?“, „Kaip elgtis kolektyve, jei kolega pasigavo rotavirusinę infekciją?“, „Kas iš tiesų yra imunitetas?“, „Kaip probiotikai susiję su imunine sistema?“, „<...> Atkurdami žarnyno mikrobiotą, probiotikai gali padėti pagerinti maistinių medžiagų virškinimą ir pasisavinimą. Taigi probiotikai rekomenduojami vartoti esant disbiozei, įvairios kilmės viduriavimui, vartojant antibiotikų“, „Probiotikai = sveika žarnyno mikrobiota = geresnis maistinių medžiagų pasisavinimas?“, „<...> skiriant gerųjų žarnyno bakterijų galima palaikyti žarnyno mikrobiotos pusiausvyrą, o kartu ir bendrą sveikatos būklę“, „<...> kelionių vaistinėleje visada su savimi turėkite probiotikų (pavyzdžiui BioGaia)“, „<...> būtina kuo anksčiau (ypač vaikams) pradėti vartoti probiotikų. Jų rekomenduojama esant bet kokios kilmės viduriavimui, nes jie padeda atkurti sutrikusią žarnyno mikroflorą. Probiotikai veiksmingi ir ligų profilaktikai, ir kai viduriavimas prasidėjęs“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt pateikiama informacija apie maisto papildą „Biogaia“ galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jis padės vaikams išvengti pilvo dieglių, viduriavimo, o suaugusiems padės išvengti žarnyno infekcijų (rota - ir norovirusų), turės teigiamą -profilaktinį ir gydomąjį poveikį organizmui.

Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamose pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ reklamuojamą maisto papildą „Biogaia“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pašalino maisto papildą „Biogaia“ reklaminių skydelių ir pavadinimą iš straipsnio teksto, tačiau interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt liko maisto papildų „Biogaia“ grafinis piešinukas - geltonas žmogeliukas, kuris daro tiesioginę nuorodą į konkretų maisto papildą ir kuris yra kaip maisto papildą „Biogaia“ prekinis ženklas, taip pat, kad į paieškos sistemą „Google“ įvedus *Lactobacillus reuteri* (L.reuteri) bakterijos pavadinimą yra nurodomas tik vienas maisto papildas – „Biogaia“, tačiau atsižvelgia į tai, kad bylos nagrinėjimo posėdžio metu VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ įgaliotas atstovas nurodė, jog neturėjo tikslo daryti tiesioginės nuorodos į maisto papildą „Biogaia“ ir atsižvelgs į pateiktas pastabas, taip pat, kad informacija yra pateikta apie *Lactobacillus reuteri* (L.reuteri) bakteriją, kadangi apie ją daugiausia žinojo ir ji yra asmeniškai išbandyta.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija taip pat atsižvelgia į tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ geranoriškai bendradarbiavo tyrimo metu ir pašalino reklamą, galimai pažeidžiančią Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė į tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pagal savo veiklos formą yra viešoji įstaiga. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad viešoji įstaiga – tai pagal šį ir kitus įstatymus įsteigtas pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus vykdant švietimo, mokymo ir mokslinę, kultūrinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo, taip pat kitokią visuomenei naudingą veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, teigtina, kad dėl savo veiklos pobūdžio VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nėra tapati komercinės veiklos subjektams (maisto papildų ar maisto produktų gamintojams, jų atstovams ar platintojams, kurių tikslas – maisto papildų ar maisto produktų pardavimų skatinimas ir pelno siekimas), kurie privalo turėti tam tikrų specifinių žinių bei kompetencijų reklamos srityje ir kuriems yra taikomas didesnis atidumo bei rūpestingumo standartas, todėl teigtina, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ neturėjo tikslo pažeisti Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatų ir tikslingai nesiekė suklaidinti vartotojus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“, reklamuodama maisto papildą „Biogaia“, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro

2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432, 4 punkte įtvirtintas maisto papildas apibrėžimas, kuris nustato, jog maisto papildas - maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis.

Atsižvelgiant į tai, jog VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt skleidė maisto papildą „Biogaia“ reklamą, tačiau reklamoje nepateikė nuorodos „Maisto papildas“, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija daro išvadą, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nepateikė privalomos pateikti informacijos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą.

4. Dėl VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad buvo pažeistos Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata ir 14 straipsnio 4 dalies nuostata, taip pat, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ maisto papildą „Biogaia“ reklamoje naudojo draudžiamus teiginius, jog minėtas maisto papildas turės teigiamą (profilaktinį ir gydomąjį) poveikį ne tik suaugusiųjų, bet ir vaikų organizmui.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ maisto papildą „Biogaia“ reklamą skleidė interneto tinklalapyje www.sveikaspilvukas.lt, taigi buvo pasiekama ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ maisto papildą „Biogaia“ reklamą skleidė nuo 2015-10-19 iki 2015-11-09.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos skleidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 14 straipsnio 4 dalies pažeidimą skirti VŠĮ „Sveikos gyvensenos akademija“ 289 (dvių šimtų aštuoniasdešimt devynių) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarimo dėl baudos paskyrimo priėmimo dienos turi būti sumokėta į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius pavaduotoja,
pavadojanti Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos direktorių

Neringa Baronienė